

CATALUNYA
GRÀFICA

40 cents.

~ Forn de Sant Jaume ~

Pastisseria : Confiteria

Bomboneria : Uins :

Licors i Xampanyes

Llibreteria, 4

Passeig de Gràcia, 7

Telefons { 2441 B
4582

Udua de U. Suarro

Fàbrica de paper de tina

— — Fundada en el segle XVII

Proveïdora del paper segellat de les
Repúbliques de Xile i Argentina. —
Papers de fil de totes classes. —
Paper català. — Paper d'Ofici.
Cartrolines. — Cartrolines fil per a
naips. — Paper per a edicions, etc.

Magatzem i despatx:

Granvia Laietana, 11

Barcelona

Catalunya Gràfica

AVISOS

La subscripció és de 15 pessetes a l'any

Des de 1.er de Març costarà
✻ ✻ a l'any 18 pessetes ✻ ✻

Fora de Catalunya fixaran el preu
◊ els senyors corresponsals ◊

Els subscriptors tindran dret
als números extraordinaris

EL NÚMERO 7

serà dedicat al immortal poeta

Mossèn Jacinto Verdaguer

GLÒRIA DE CATALUNYA

i a l'obra cultural de l'eminent músic català el

Mestre Nicolau

Costarà 1 pta.

Preparem una nova tirada del n.º 1, que farem
al tenir la nota total dels que necessiten els
nostres corresponsals.

També és convenient que ens enviïn dessegui-
da per Gir Postal la liquidació corresponent al
mes de Gener i l'import de les subscripcions.

Llibreria Subirana

PORTAFERRISSA, 14
A PARTAT, 203
TELÉFON 1579 A

LLIBRES

Religiosos, Cientí-
fics, Literaris i d'Art de totes
classes i procedències - Secció de bi-
bliografia a disposició dels clients de la casa.
Gran assortit en objectes d'Art Reli-
giós - Per a regals: plomes
font de les millors
marques

B A R C E L O N A

NOVETATS EN PANYERIA

FÀBRIQUES A SABADELL I SANT GERVASI
CASA FUNDADA EN 1835

SUCCESSOR DE

Modesto Amar

Gèneres especials per a trajos d'Esports
Fabricació de bandes impermeabilitzades
marca «SANT JORDI», propies per a
turistes :: Llanetes per a banderes :: Ar-
ticles propis per a trajos de Chauffeurs

PLATERIA, 65

TELÉFON 2484 A

BARCELONA

APRESTOS

DE

AGUSTI ESCOLÀ

Carrers: Llacuna i Ali-Bey

(a can Janas)

BARCELONA (S. M.)

BANC DE CATALUNYA

BARCELONA

CENTRAL: RAMBLA D'ESTUDIS, 4

AGÈNCIES: N.º 1 CREU COBERTA, 8

» 2 SANT ANDREU, 146

» 3 SALMERON, 111

Valors : Cupons : Banca : Canvi : Girs

TELÈFONS 2248 A i 3453 A

APARTAT DE CORREUS 568

TELEGRAMS i TELEFONEMES: CATALONIABANK

**Magatzem de papers
de totes classes**

de

Esteve Gispert

Duc de la Victòria, 6 Telèfon A 408

BARCELONA

Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana

EDITORIAL PEDAGÒGICA

Obres per a les Escoles Primàries de Catalunya

Infants i flors, llibret de poesies per a infants	1
Cartipàs Català, per Pau Romeva, amb dibuixos d'En Josep Obiols, sèrie d'exemplars	1'25
Notes biogràfiques i crítiques d'En Manuel Milà i Fontanals, per N'Antoni Rubió i Lluch	1'50
Vida abreujada del Beat Ramon Llull, per Mossèn Llorenç Ribet	1'50
Gramàtica Catalana, per Pompeu Fabra	2
Aritmètica i Geometria, per En Josep Gali i Fabra	25
Mapa terres de llengua catalana, tela ..	20
» » » paper ..	12
» esquemàtic de Catalunya	0'10
Questionari sobre Història de Catalunya per a servir de guia en els concursos nacionals de la Protectora, primer i segon grau	0'50
tercer grau	0'75

Totes aquestes obres es troben de venda en les principals llibreries de Catalunya i en les oficines socials. — CANUDA, 14, pral. Telèfon 5199 A

CURIOSITATS

Passem la primera part de la vida desitjant tenir més anys dels que tenim i l'última planyent-nos de tenir-ne masses. Hi ha l'altre part, la del mig, en què un no sap ben bé si desitjaria ser més jove o més vell. Aquesta es una edat que en podríem dir de transició, que s'escau precisament al punt en què les dones solen plantar-se. Es ben curiós; les dones, amb els anys, fan com els jugadors de trentahú, se planten així que son a vint-i-vuit, a vint-i-nou o a trenta.

Teatre Català ROMEA

Sis extraordinàries representacions
per la Compañia de

Marie Thérèse Pierat

SOCIÉTAIRE DE LA COMÉDIE FRANÇAISE
sota la direcció de

MR. LOUCHE-POE

DIRECTOR FUNDADOR DEL

Théâtre de l'Oeuvre

Dies 23, 24, 25 i 27 de Febrer i 3 i 4 de Març

Articles i objectes per a Confiteries

Marca

SOL

JOSEP BERNABÉ

CASA FUNDADA L'ANY 1835

Comte de l'Assalt, 41 - Telèfon 1941 A

BARCELONA

FÀBRICA D'AMETLLES, GRAJEAS, CONFITS,
CARAMELS DELS ALPS I DE FANTA-
SIA, BOMBONS DE XACOLATA
i DELS TAN ANOMENATS
CARAMELS i
BOMBONS

Marca SOL

Es venen en les principals confiteries i colmadors de tot Espanya

Industrial Bolsera, S. A.

Confecció de Bosses i de tota classe
d'Envoltoris de paper. - Fabricació
de Paperets, Serpentine, Boles de
Neu i altres articles per a Festes de
Carnaval. - Papers de totes classes.
Bosses berenar per als excursionistes.

Sant Pau, 83

Telèfon A 413

BARCELONA

**VIATGE
: SPORT :**

**TURISME
: ARMES :**

**Laplana
i Capdevila**

FERNANDO, 15
QUINTANA, 11

Barcelona

CATALUNYA GRÀFICA

REVISTA CATALANA D'INFORMACIÓ NACIONAL I ESTRANGERA

Sortirà els dies 10, 20 i 30 de cada mes

FUNDADOR I DIRECTOR: JOAN GUASCH I RIUS

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: LLIBRERIA PUIG I ALFONSO

Plaça Nova, 5. Telèfon: 4511 A.

NÚMERO ATRASSAT 60 CÈNTIMS

ANY I

BARCELONA 20 DE FEBRER DE 1922

NÚMERO 5

LES FESTES DE MONTBLANCH

Han tingut un èxit ben remarcable les festes celebrades.

Montblanch és una vila, on la Història, l'Art i la fidelitat a l'esperit de Catalunya estan d'acord per a donar-li un ambient del tot propici a les manifestacions patriòtiques.

El president de Catalunya, En Josep Puig i Cadafalch, hi arribà amb el tren de dos quarts d'onze de la nit del dissapte, dia onze del corrent mes, acompanyat del secretari de la Mancomunitat, senyor Sans i Buigas, del mestre de Cerimònies senyor Utrillo i del secretari particular del President, senyor Cunill.

Anaren a Valls per a rebre el senyor President, l'alcalde, senyor Foguet, i els senyors don Josep Chaparro, don Josep Vendrell i don Joan Poblet, representants de l'Orfeó Montblanquí, Joventut Nacionalista i periòdic *Nova Conca*.

En arribar el tren, esclataren forts i generals aplaudiments i visques al President de Catalunya.

La comitiva es dirigí a Casa la Vila. Totes les cases tenien brancals i finestres plens de gent, que saludava el pas del senyor Puig i Cadafalch. En arribar a la sala de sessions, el senyor alcalde endreçà al President un curt i afectuós parlament de salutació, agraint-li que hagués vingut a honorar la vila, presidint les festes d'aquests dies.

El senyor President contestà saludant les autoritats i tots els reunits.

Mossèn Pau Queralt li oferí el primer exemplar del llibre *Montblanquines*, de l'escriptor de la vila En Josep Conangla i Fontanilles, el qual manté molt alts els prestigis de Catalunya a Cuba i recorda sempre les coses de Montblanch. El llibre és imprès a la casa Requesens, i és el primer que ha estat compost a Montblanch.

Després d'aguir el present, el senyor Puig i Cadafalch anà a la casa sumptuosa del ferm catalanista En Ferran Chaparro, l'hisendat que tantes proves té donades d'amor a les coses de Catalunya i d'atenció als seus homes representatius, en la qual casa es tenia preparat l'estatge del President.

LA BENEDICCIÓ DE LA SENYERA

El diumenge arribaren a Montblanch molts alcaldes i ajuntaments de la comarca; així com de Tarragona, Reus, Valls, Santa Coloma, etc., els quals anaren a complimentar el President.

Les autoritats, corporacions i una gentada immensa, es dirigiren al Santuari de la Mare de Déu de la Serra, on havia de benceir-se la senyera.

El senyor President i sos acompanyants ocuparen un lloc distingit al presbiteri i l'espaiosa església s'omplí d'una gran gentada.

Celebrà la missa el senyor arxiprest, doctor don Josep

Vinyes. Durant la missa, l'Orfeó cantà l'*Ave Maria*, de Victòria.

Després de la missa, mossèn Pau Queralt féu la benedicció solemne de la senyera. Actuaren de padrins la distingida senyora donya Joana Ciurana de Riber i el senyor President de Catalunya.

Seguidament, des de la portalada del Santuari, féu l'ofertament de la senyera, en nom dels montblanquins absents de la vila, el culte i entusiasta llibreter de Barcelona N'Antoni Palau i Dolcet, autor del llibre *La Conca de Barberà*.

El secretari de la Joventut Nacionalista, el joveníssim En Josep Maria Poblet, en nom de l'Orfeó, agraeix la senyera amb un eloqüentíssim i fogós parlament que anuncia en ell tot un orador.

Diu que l'Orfeó Montblanquí rep avui la seva consagració, amb la senyera, de mans dels montblanquins que, encara que lluny de nosaltres, demostren estar compenetrats amb la nostra obra.

«El padrinatge de la senyera ens demostra el camí que hem de seguir, perquè sintetitzen els dos grans amors de la nostra obra: l'amor a Montblanch i l'amor a Catalunya.

«La padrina, la qual està lligada amb nosaltres per amistat, ens significa l'amor a Montblanch, i el padrí ens sintetitza autoritzadament l'amor a Catalunya.

«Es una aspiració nostra aixecar el nivell de cultura de la vila, que voldríem veure tan alta com en aquells temps que aquí venien els reis de Catalunya.

«Aquesta consideració que ens demostra el poble de Montblanch, ens fa estimar més les nostres cançons, les quals tenen la fortitud de les nostres muntanyes i la serenor de la nostra mar.

«Nosaltres seguirem la nostra ruta ascensional, confortats, amb l'esguard serè, i la rialla a flor de llavis.»

Grans aplaudiments han recollit les paraules dels senyors Palau i Poblet.

HOMENATJE A EN PRAT DE LA RIBA

DISCURS D'EN PUIG I CADAFAALCH

Seguidament, la gentada es dirigeix cap a la plaça, tota ella plena de les remembrances dels grans temps de Catalunya. Pel camí, es van cantant *Els Segadors* i es victoreja Catalunya i son President.

El senyor alcalde expressa la satisfacció del compliment d'un deute envers la memòria d'En Prat de la Riba.

Agraeix a En Puig i Cadafalch l'haver vingut a presidir les festes. Quan el nostre poble tingui el nivell de cultura i patriotisme que es mereix, vers el qual va pujant, serà cosa fàcil assolir la llibertat de Catalunya.

El President, senyor Puig i Cadafalch, descobreix la làpida entre els aplaudiments generals, l'Orfeó canta *Els Segadors*, ressonen els visques i es fa un silenci sepulcral en tots els àmbits de la plaça, veient que el president va a parlar.

«La retolació d'una plaça en llengua pròpia — comença dient — sembla un fet banal, però fent-ho nosaltres demostrarem que retornem a l'esperit dels temps gloriosos.

Sense l'ús de la llengua pròpia, un poble no existeix espiritualment, cosa encara pitjor que ésser esclau. «Poble que sa llengua cobra, — es recobra a si mateix», deia el lema d'un poeta.

En Prat va saber donar-nos la consciència que érem un poble i fer-nos recobrar el coneixement del passat, retornant sobre nosaltres mateixos i sabent el que som.

Abans érem com un apèndix de la vida d'altres pobles. El nostre dret encara hi figura com un apèndix. La nostra llengua era tractada com un dialecte, el nostre Art era desconegut i la nostra terra era només com un recó de món sense personalitat.

Com si no existissin les pedres de les antigues ciutats, com si les genealogies d'altres temps s'haguessin estroncat, totes les coses nostres eren amingades i desconegudes.

Ara, retornada Catalunya a la coneixença d'ella mateixa, especialment per obra d'En Prat, vosaltres feu bé de donar son nom a la plaça. Ell posà el germen, que després ha florit en aquesta creixença.

Una llei, davant dels nostres clams perquè tingués estat la nostra aspiració de poble que vol viure sa vida en forma apropiada i justa, creava un organisme administratiu, sense pensar que pogués tenir gaire transcendència, però En Prat hi infongué son esperit, que era un reflectiment de l'esperit de Catalunya, i l'organisme administratiu tingué una vida espiritual poixant i catalaníssima.

La llei donà l'ossamenta, i En Prat, com digué el profeta, li infongué vida, li donà una llei orgànica, i Catalunya senti que es recobrava.

Nosaltres som ara la llavor del que serem, i en la sembrada i cultura d'aquesta llavor hi ha l'obra d'En Prat. Que la bandera que ell enlairava ens guii, que son nom ens adoeirini.»

En acabar la seva improvisació el senyor Puig i Cadafalch, se senten forts visques al President, a En Prat de la Riba i a En Puig i Cadafalch, els quals ressonen per la plaça atapeïda de gernació.

Després l'alcalde posa a la senyera de l'Orfeó una llaçada que li ofereix l'Ajuntament. Diu que ella serà una mostra de solidaritat entre el Municipi i l'Orfeó, el qual, arreu on vagi a cantar cançons patriòtiques, portarà el pensament de tot el poble montblanquí.

OFRENA DEL PORTAL DE BOVÉ

A la sala de sessions de l'Ajuntament es féu la donació del «Portal de Bové», que l'il·lustre patrici En Josep Maria Rendé i la seva esposa ofereixen a la Mancomunitat, perquè tingui cura de la conservació d'aquella notable obra, mostra de l'art militar en l'Edat Mitjana.

Es llegeix l'escriptura, redactada en català, la qual fa història del portal, i el senyor Rendé, en nom de la seva esposa, propietària de la torre, saluda el senyor President, i exposa com el portal, seguint les vicissituds naturals en els temps de la decadència catalana, anà a mans particulars, escaient-se ésser bons guardadors de l'obra d'art, els quals sabien conservar-lo.

Ara, entenent que és de bons catalans cooperar a la restauració de Catalunya i els seus vells monuments, l'ofereixen a la Mancomunitat perquè hi faci onejar la bandera catalana, clamant al cel per la llibertat de Catalunya.

El senyor Puig i Cadafalch agraeix l'ofrena del Portal,

la qual resulta com un símbol, puix una vila donant un portal fa una mena de submissió, més d'agrair quan és voluntària.

Explica la bellesa artística de Montblanc, evocant la seva figura quan tingués restaurades senzillament les seves muralles i els altres monuments artístics.

«Dins la nostra modèstia, seria un centre de turisme, com ho són Carcassona, Aigües Mortes, Nuremberg, etc.

Aquesta restauració artística fóra el símbol de la restauració moral i patriòtica, que tots desitgem i procurem.»

Després d'aquest acte, anem a dinar, el qual és servit amb tot encert a l'espaiós teatre de la Joventut Nacionalista.

No cal dir que el temps passà agradablement, i els amics de tota la comarca refermen llurs amistats, s'assabenten dels respectius projectes per a la intensificació del catalanisme i treure'n els profits morals i materials que el poble pot esperar-ne.

Seguidament, anem a casa del bon patrici don Ferran Chaparro, en la qual s'estatja el senyor President, acomiadant-lo afectuosament les principals personalitats de la vila.

EL CONCERT DE L'ORFEÓ MONTEBLANQUÍ.

CONSELLS DEL MESTRE MILLET.

Cap al vespre arribà el mestre Millet. Els entusiastes montblanquins l'acompanyaren a fer una visita als notables monuments de la vila, i mossèn Pau Queralt, entusiasta català de cor i aciençat arqueòleg, anà explicant les belleses de les pedres montblanquines i les esperances de llur restauració. Després de sopar anem al concert de l'Orfeó Montblanquí. L'espaiós Teatre de la Joventut Nacionalista s'omplí de gom a gom; concorren-li les més distingides famílies de Montblanch. L'Orfeó, dirigit pel mestre Vendrell, descabdellà un llarg programa, cantant molt encertadament composicions religioses i catalanes.

El mestre Millet els donà la mostra de consideració, que ells agrairen efusivament, de dirigir el *Cant de la Senyera*. El teatre retronjava d'aplaudiments en acabar el creador de l'Orfeó Català de dirigir el jove i jove Orfeó que donava son primer gran concert.

En un intermèdi, una senyoreta, en nom de totes les altres de Montblanch, oferí una llaçada a la Senyera, i l'entusiasta alcalde senyor Foguet, al·ludint al cant que els havia compost el jove poeta montblanquí, En Josep Maria Poble, digué que l'Orfeó enlairaria la senyera «amb braç fort i resolut», com tots els catalans, per assolir el que tots desitgem.

Seguidament els patricis senyors Chaparro, Poble i Serret, tres dels catalanistes que han mantingut el foc sagrat fins arribar a l'abrandament d'avui, acompanyaren el mestre Millet, qui volia dirigir la paraula als orfeonistes. El mestre Millet féu l'elogi de festes patriòtiques com la que se celebrava, les quals són com la recreació en mig de la nostra vida intensa.

Explicà la seva doctrina artística referent al paper que deuen jugar els Orfeons en la renaixença de Catalunya, donà els consells a propòsit per assolir la perfecció artística i musical, i féu una xardorosa exposició del que és el cant «vibració de la carn i de l'esperit».

Aquest enfilall de consells que el mestre Millet donà als orfeonistes i que aquests reberen amb l'atenció deguda a l'il·lustre home d'art i de pàtria, fou escoltat amb una atenció extraordinària.

Després del concert s'organitzà un ball de sardanes; i aquella joventut, que havia anat al Santuari de la Serra, i després, ballant o cantant, havia estat tot el dia en moviment, encara tingué delit per sardanejar fins a les tres de la matinada, al so de la cobla «La Principal del Camp», la qual actuà de una manera excel·lent.

LA PLAÇA DE CATALUNYA A BARCELONA

IV

Havíam arribat, en los articles precedents, al any 1895, en que dintre la Plaça de Catalunya, plena d'edificis provisionals, s'hi alçà una nova barraca de pedra, motivant fort clamoreig en la opinió pública.

Era alcalde de Barcelona Don Joseph Maria Rius y Badia, persona de rectes intencions, un tant débil de caràcter, qui seguia les inspiracions de D. Manuel Planas y Casals, director del partit conservador. L'Ajuntament s'ocupà de la Plaça de Catalunya en 26 de Juny de 1895 y acordà netejarla de teatres y barraques, trayentli d'una vegada son mal aspecte de *golfa de la Ciutat*, segons oportuna frase d'En Riera y Bertran.

Passaven los dies y res se feya, comentantse desfavorablement la passivitat del Alcalde. La situació del Ajuntament per netejar de construccions l'interior de la Plaça, era molt expedita. Lo criteri de que, sense prejudicar los drets de propietat y de possessió, no havia de permetre lo Municipi, alçar construccions que afectessin als serveys de vialitat y policia en general lo vehem sostenir perennement, a arrencar del 1870 segons los interessants precedents que a continuació retreurem.

En Ventura Vidal, qui adquirí directament de N'Augirot un tros de terra, hi feu una barraca y parets de tanca. Lo públich, per ses propries mans, ne derruí la major part (1866 a 1868) y lo poch que hi restava, ho feu desaparèixer l'Ajuntament per acort de 8 de Juliol de 1870. Al mateix Sr. Vidal se li manà destruir, en 28 de Març de 1878, altra construcció que intentava alçarhi.

Fou, aquest any 1878, lo del contracte entre los propietaris y N'Alegria per ferhi lo Circh Equestre que, pogué alçar-se un any més tart, mitjançant un permís, acondicionat, del Municipi, acceptat per los altres contractants, de que dit Circh desapareixeria, quan ho exigís l'Ajuntament (25 d'Abril de 1879). Idèntiques condicions acceptà En Grases, al construir un edifici, en part del solar d'En Broquetes, al carrer d'En Fontanella. Solsament la casa d'En Rosich ab frontis al Passeig de Gracia, s'edificà ab plena autorisació municipal, y les dugues de la part alta, d'En Gilbert y de N'Estruch que donavan al carrer de Ronda.

L'Alcalde per tant, estava en ferm, quan conminava al concesionari del Circh a derrocarlo y li senyalava un darrer termini de 48 hores en 22 de Novembre de 1895. Vuyt dies transcorregueren en gestions d'una y altre banda, y lo 29 de Novembre de 1895, lo Circh y la casa d'En Grases, començaren a enderrocar-se per les brigades municipals.

Molts dels qui censuraren a En Rius y Badia per poca activitat en fer derrocar lo Circh, tornàren per sa bona fama. Entre ells, *La Esquella* del 6 de Decembre de 1895, hi dedicà una colla de *Comentarios y opiniones, Sobre la plassen de Catalunya* y deya entre altres «Un ciutadà honrat. — Tóquila Sr. Rius y Badia: d'aixó se'n diu homes. ¿Vol immortalisar-se ara? Despres de desembarassar materialment la plassa de Catalunya, desinfecti moralment la casa Gran».

Axó já era cosa mes dificultosa y a la que ningú s'hi ha atrevit, d'aleshores ensá, ni es facil, que, al present, s'hi atrevesca.

Los amichs polítichs d'En Rius y Badia, davant del general aplaudiment de la Ciutat, invitaren als barcelonins a inscriures en uns albums, ahont se testimoniava llur adhesió al Alcalde, per veure realisar-se «sin más dilaciones, el arreglo completo y definitivo de la Plaza de Cataluña». Era datat, aquest manifest, lo 2 de Janer de 1896 y en la matexa jornada se derrocaren dugues barraques vers la

part de la Rambla de Catalunya: lo primer d'Agost de 1895, un incendi havia destruit casualment, la barraca ahont s'exhivia un home selvatge; y lo 16 de Janer de 1896, vingueren a terra sis barraques mes que encara hi quedaven en peu. Un petit incident judicial no permeté tirar del tot a terra aquells mateixos dies la famosa barraca de rajola causa de tot aquest batibull.

L'alcalde Sr. Rius y Badia enlayrat ab ocasió del derrocament de tots los edificis existents en la Plaça de Catalunya.

(La Esquella, Desembre de 1895).

La comunitat de propietaris de N'Augirot, en venjança, obligà al Ajuntament a treure arbres, plantes, fanals, lo surtidor, es dir tota la urbanisació de la Plaça, fundats en lo conveni de 1888. Llavors se pactà que, la urbanisació provisional projectada ab vistes a la Exposició, s'entendria tácitament prorogada despres de la clausura de dita Exposició si no la denunciaven los propietaris y 40 dies mes de denunciada. Als propietaris se'ls autorisava a fer determinats arrendaments, quals construccions tindrian caràcter de provisionals y se derrocarian, sempre que l'Ajuntament ho volgués.

Lo Municipi, al desfer tota aquella urbanisació, no pogué prescindir de la illuminació pública de la Plaça y feu posar en les vores de la finca Augirot, altíssims pals, ab làmpares potents, qual claror era casi nula al mitj.

Entrant en una nova corrent d'orientacions, lo Municipi, tantejà la opinió pública, per sometre a informació la futura urbanisació de la Plaça de Catalunya (14 de Juny de 1897). Son resultat signé, que, s'anés decididament a la rescisió dels tractes tinguts ab la Societat Gran Hotel Continental, segons apar dels acorts de 22 de Juny y 24 de Novembre de 1897, volent dexar la Plaça, lliure de construccions.

En l'ordre administratiu, l'Ajuntament dexà legalisada

plenament la futura Plaça de Catalunya en ses actuals y definitives aliniacions, en l'acort del 28 de Juny de 1898, aprovades per R. D. de 2 de Decembre de 1898, y que motivaren altre conveni del 31 de Decembre de 1898, entre la Societat Hotel Continental, D. Joseph Estruch y l'Ajuntament, per adquirir aquest les propietats de tots ells. Lo 4 de Novembre de 1899 comprà la elegant casa Estruch, pagant l'Ajuntament lo palm de terra a rahó de 25 pessetes.

En aquells dies arribaren de Filipines, soldats repatriats, malalts de paludisme. No tenint ahont allotjarlos, s'habilità per hospital provisional, en Janer de 1900, la casa Estruch, ahont eran assistits per la Creu Roja de Barcelona. Fins al mes d'Abril de 1901, quedà deturat lo derrocament de la casa Estruch; prò en aquella primavera fou tirada a terra, per les brigades municipals, ab la calma que ja es proverbial en los jornalers del Ajuntament.

Comença lo segle XX, ab noves orientacions en lo pervindre de la Plaça de Catalunya, deixada com a ample espay lliure y no parlantse mes de cap dels projectes darreament concretats per lo Sr. Falqués. D'ells n'han quedat, d'una banda, una serie d'estudis prou interessants demostrant la forta labor que durant nou anys realisà lo referit Arquitecte; y d'altre, una serie de comptes, que encara deu l'Ajuntament, dels honoraris facultatius y de les despeses ocasionades al desenvolupar dits estudis. Demanava lo Sr. Falqués, segons tarifes oficials, y conceptes, les següents quantitats:

Projecte de plaça ab portxada als quatre costats, 77,424'72 ptas.; Projecte de Casa de Correus, 43,884'94 pessetas; Projecte de «pasaje-enrucijada», 35,836'76 pessetes; Gran Hotel Continental, 37,119'04 ptas.; Projecte d'urbanisació de la Plaça de Catalunya seguint la aliniació del Passeig de Gracia, 38,940'68 ptes.; Valoració del edifici de D. Joseph Estruch, 16,200 pessetes.

Constan en lo capítol de les despeses:

Deslinde y medió de 136,160 metres quadrats de terra entregantne los plans, 87,123'20 ptes.; Diverses despeses per desenvolupar los projectes, 83,293 ptes.

Total dels comptes presentats per lo Sr. Falqués en 29 de Decembre de 1905, 419,832'34 pessetes, que havían importat sos treballs en la Plaça de Catalunya.

Fracasat, com ja havem dit, tot intent d'avenencia entre la comunitat de propietaris Augirot y l'Ajuntament, aquella Plaça, de tants anys destinada al trànsit públich se convertí en lloch de sutzures, faltat d'urbanisació y perillós a les nits per los transeunts, ja que les aygues axargallantla hi constituïren esboranchs que serviren d'amagatalls a la gent fascinerosa. A mes d'axó, al istiu, atravesarla en les hores de sol, valia força de voluntat. Reiteradament servi de tema al humorisme del llapis, y en *La Esquella* del 17 de Juliol de 1896, se perfilaban «Projectes per fer practicable la plassa-desert de Catalunya — Convertirla en un immens envelopat. — De dia: llogarhi parasols. — De nit: revolvers y trabuchs». Continuant en lo mateix tema dos anys despres hi representà a una familia afadigada del calor y per explicació: «Al desert de Sahara. — Una caravana atravesant la plassa de Catalunya» (19 d'Agost de 1898). Quatre anys mes tart, en 18 de Juliol de 1902, lo dibuixant encara hi posava a un escamot d'alarbs transportant gent ab camells, y per llegenda al peu: «Sembla que l'Ajuntament te'l propòsit de fer venir del Africa, una colla de moros práctichs en la materia, que, s'encarregarian del transport de viatgers a través de la plassa-desert de Catalunya».

En 1901, la Plaça de Catalunya estava deplorablement

puix davant l'actitut intransigent de la comunitat dels propietaris Augirot, l'Ajuntament no la urbanisà de nou. Les lamentacions dels barcelonins eran cada dia majors y per eixir d'aquest mal pas, s'adoptà una via indirecta. Per lo Degà dels Metges Municipals, fou denunciada la existencia d'un important centre d'infecció y putrefacció prop de la Casa d'En Rosich, ço es, a la part jussana, qual lloch, sots son aspecte urbà, era una vergonya (18 de Maig de 1901). Considerant l'Ajuntament que's tramitava la expropiació de la Plaça, ordonà requerir als propietaris, per lo *Boletín Oficial*, a fer desapareixer dites desigualtats urbanes en lo termini de sis dies. Hi contrastàren aquests, que la Plaça, se donà al transit públich contra llur voluntat, no podent creure que aquí se'ls obligàs a cuidar de la policia e higiene, quan per tot arreu dits serveys los realisava la Municipalitat; que ells consentirían en que ho fes també l'Ajuntament, declarant que això no alteraria l'estat de dret. Acceptà y aprovà aquest punt de vista lo Consistori en 21 de Juny de 1901.

Un any més tart, altre comunicació consemblant del Degà dels Metges Municipals, ratificava la necessitat de sanear la Plaça de Catalunya (12 d'Agost de 1902) y l'Ajuntament prengué un acort secret, de realisar per les brigades municipals, un projecte d'urbanisació general que ja tenia aparellat l'Arquitecte. Al endemà 15 d'Agost, tot y esser festa, a les primeres hores del matí, nombroses brigades municipals, ab guardies y policia, procediren ab gran activitat, a urbanisar la Plaça. Ningú sabia que això s'anés a fer, ni cap diari, al parlar dels acorts del Ajuntament en la sessió de la vigília, n'havia tingut lo menor indici, de manera que sorprengué a tothom.

Tres interdictes foren posats per altres tants propietaris, contra les obres del Ajuntament; prò se declarà incompetent lo jutjat, per esser públich y notori, que, formant part, la Plaça de Catalunya, de les vies de la Ciutat, era deber del Municipi, establirhi los serveys indispensables; y que, les disposicions d'aquest en la nova urbanisació, no havien atacat ni cambiat los drets civils dels interdictants. Un nou plet començà contra la Municipalitat. En Gil, a nom de la comunitat de propietaris Augirot, y hi retreva lo respecte mostrat per l'Ajuntament a partir del 1895, que contrastava ab la brusca manera de procehir del 1902, prescindint de la sua intervenció. Aquest plet lo guanyà l'Ajuntament per sentència del Tribunal Superior de Justicia del 9 d'Abril de 1913, quedant ferm lo dret que ell tenia d'urbanisar la Plaça de Catalunya, sense perjudici del dret de propietat, que, en una part del àrea de dita Plaça, se pogués invocar.

De la pressa que's portà en les obres del 1902, ne dona compte lo present solt que's publicà en lo *Diario de Barcelona* del 23 de Setembre de 1902. «Los treballs d'urbanisació de la plaça de Catalunya están acabantse. Les dugues grans vies que encreuen los seus *parterres* están provisionalment engravades y posats tots los fanals que les illuminarán. Ahir se colocàren alguns banchs de ferre y marbre iguals als primers que s'hi han posat y a mes altres de ferre y fusta per l'estil dels del Parch.»

Junt a les làmpares eléctriques d'arch voltàich, la Companyia del Gas Lebon hi instalà grans fanals de gas a pressió, qual illuminació encara no's conexia a Barcelona y que competiren ab ventatja ab la electricitat. La Plaça quedà de nit, esplendídament clara.

F. CARRERAS Y CANDI.

(Seguirá)

CATALUNYA GRÀFICA

Any I

Núm. 5

Montblanch. — Autoritats presidides per En Puig i Cadafalch dirigint-se a casa la Vila, després de la benedicció de la senyera de l'Orfeó, per a firmar i entregar a la Mancomunitat la Torre i Portal de Bové.

Fot. Sagarra

DELS BELLS INDRETS DE CATALUNYA

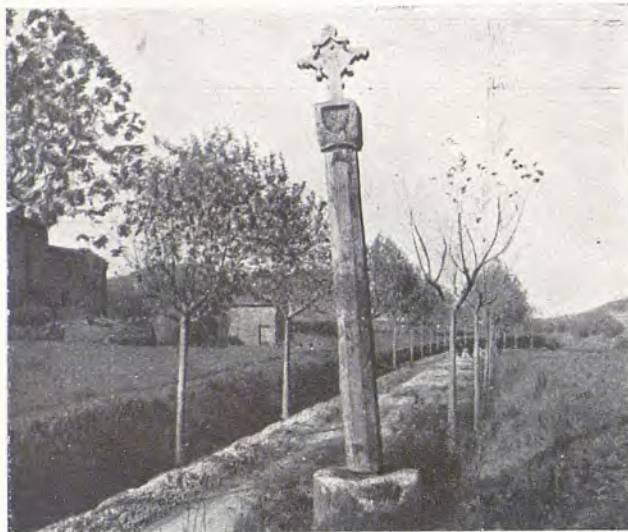
SANTA MARIA DE L'ESTANY

Un pergami de l'arxiu de la Corona d'Aragó ens assevera que En Ramon d'Olost disposà en 1155 que se l'enterrés a Santa Maria de l'Estany quan arribés sa hora.

Segons testimoni de Fra Villanueva, que a les albes del segle XIX visità el monestir i escorcollà l'arxiu, a mitjans de l'onzena centúria hi havia una casa de Canonges reglars de Sant Agustí, vora de l'estany que s'estenia pel clos d'aquella vall. En eixugar-se l'estany deixà el nom al

les modificacions sofertes. Es de planta de creu triabsidal; ses voltes són de canó, perpendiculars les del transcepte a la nau major, i coronades en el creuer per un cimbori. Els absis laterals estan destruïts, existint sols restes d'aquell del costat de l'Evangeli. Dintre l'església fan de bon veure l'altar major barroc, elegant de conjunt i línies correctíssimes, i la imatge de la Mare de Déu en marbre.

I som al claustre altre cop. Està aquest, com de consuetud, en un dels costats de l'església, comunicant-se amb ella per una porta gòtica del quinzè segle. Amidats els seus corredors, fan 11'25 metres les ales N. i S. i 11'40 les de

Creu de Terme

Absis i Cloquer de l'Església

monestir i a la plana. Els Canonges reglars desaparegueren quan Climent VIII en 1592 suprimí tal ordre. Més tard, en 1775, la maió pietosa es convertí en parròquia, i mans curoses han preservat del temps i dels homes les relíquies que restaven.

Són aquestes principalment el temple i el claustre. El temple no ha perdut son primitiu caràcter romànic, malgrat

l'E. i O., resultant un quadrat gairebé perfecte. El paviment dels corredors és bon xic més baix que el del pati, per cobrir aquest una gran cisterna.

L'antigor del claustre s'agermana amb una conservació perfecta, veient-se intactes els capitells, les bases, els arcs i les coronises. En examinar els temes decoratius de capitells, es troben quasi tots diferents. Són elements

Portal y façana de l'Abadia

Un aspecte del Claustre

Claustre.—Ala de Ponent

Capitells de l'ala de Llevant

principals de la seva ornamentació fullam, animals fantàstics, enginyoses combinacions de línies curves, figures geomètriques, escenes bíbliques i estranyes caricatures. Tot això en les ales de llevant, migjorn i ponent. En quant als capitells interiors de l'ala de tramuntana, mereixen entretingut estudi, havent-hi representades escenes de l'Antic i del Nou Testament, i tenint-se per notabilíssimes per l'original intepretació dels episodis i l'unitat d'execució.

[De les quatre cares de cada un d'aquests capitells, les tres primeres tenen esculpits temes bíblics, i la quarta fullam simplement. Examinem els d'esquerra a dreta com si llegíssim un llibre. En el primer s'hi veu la creació de la parella paradisiàica; el pecat original, i la sentència expiatòria per medi del treball. Porta el segon Santa Agna i Sant Joaquim duent en braços a Maria; l'Anunciació i la visita de Maria a sa cosina Elisabet. El tercer representa el naixement del Senyor, l'adoració dels Reis i la fugida a Egipte. Hi ha en el quart el baptisme de Jesús en el Jordà i les bodes de Canaan on Jesús obra el primer miracle; la tercera cara d'aquest capitell queda per desxifrar. Té el cinquè, a part d'una primera cara dubtosa, la Degollació dels Innocents i la Presentació al temple. Les tres cares del sisè ofereixen una mateixa assumpte: l'entrada a Jerusalem. El setè mostra la Cena, el Lavatori i fullatge. En el capitell vuitè s'hi troben, a més d'una cara amb fulles, la

presó de Jesús i la crucifixió. Finalment, el novè simbolitza en una cara el Judici de les ànimes, i les altres estan decorades amb fullam.

[Diguem, per últim, que hi ha a la paret del Claustre que dona a l'església, tres sepulcres gòtics de prou interès artístic. Pertanyen a abats morts, respectivament, en 1311, 1316 i 1329, i llueixen escuts amb campanes i lleons. La seva valor, no obstant, queda ofegada per aquella filigrana del Claustre.

Heu's aquí què és Santa Maria de l'Estany, la imatge de la qual, en sortir-ne, hom s'emporta als ulls. I hom torna al poblet senzill amb cases alegres de tirat pagès... Quan les estades eren més petites encara, i més pobres, es feia aquell claustre brodat de meravelles. Avui que a Catalunya són les fàbriques tan grans i les ciutats s'eixamplen i s'enjoien de palaus, ningú faria un claustre tan bell. ¿Qui ho atura? ¿Manca l'art? ¿Manquen idees amples que demanin un tàlem com aquell Claustre?

¡Lleó heràldic dels sepulcres dels abats: reviu per a donar-nos la majestat de la teva força! ¡Campanes dels escuts: repiqueu a glòria per a que vingui un art ben pur, ben excels, ben nostre, com el de Santa Maria de l'Estany, a amarar-nos l'ànima!

E. LLORENS FERRER.

Fols. de Paulor.

Capitells de l'ala de Tramuntana

CARNESTOLTES SEGLE XIX

Cartell de Labarta

Cartell de Planas

Cartell de Apeles Mestres

Sentireu a dir que el Carnestoltes va, a passos agerantats, en decadència; que cada any surten menys disfresses i més grolleres; que en els balls de màscares no hi regna ni aquella alegria, ni aquella esplendidesa d'altres temps; que... en fi tot allò que tots ens sabem de memòria respecte aquest punt.

Anc que la institució del Carnestoltes no tingui res digne de lloança, pot defensar-se, car permet als jòvins disfressats conversar amb tota

Programes

Fots. Fàbregas

llibertat amb la seva Dulcinea, anc que vagi acompanyada dels futius sogres i fins mercès a una toia de flors o a una bossa de caramells, entregar-li la declaració m's enternidora que hagi eixit mai de mans de enamorat.

Els presents cartells i invitacions són una bella mostra afirmativa de què el bon humor ha sigut sempre penyora de la joventut, i que el gust dels artistes segueix les modes dels seus respectius temps.

CARNESTOLTES SEGLE XX

Cartell de G. Carbonell

Cartell de M. Fontanals

Cartell de J. Aluma S.

Cartell de Miret

*Carnestoltes quinze voltes,
la Quaresma may vingués,
cada dia fossin festes
i Nadal de mes en mes.*

Cartell de Aluma

Cançó popular que expressa amb
admirable justesa el modo de sentir
de la generalitat dels humans.

Programa

Programa

ASSOCIACIÓ PROTECTORA DE L'ENSENYANÇA CATALANA

L'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana ens ha regalat els ulls amb el present cartell exquisit, dibuixat per l'artista Josep Obiols. Es una invitació, és un requeriment, és un reny suau, deliciós. Ja veieu el cartell que diu, com si fos pronunciat pel vailet que l'ocupa.

El motiu està molt ben in-

Cartell imprès a ca N'Henrich i C.^a

terpretat i ensopegat. Que en fórem de feliços si en lloc de les brutícies que, per un general, són els cartells d'anunci i de reclam i de propaganda, tinguéssim arreu arreu cartells tan bonics com aquest de la Protectora!

I escolta, llegidor: — Ja n'ets soci de la Protectora?

SILVI.

EL SOMETENT DEL DISTRICTE VIII

Al pati de l'Assil Duran celebrà el diumenge dia 12 al matí la revista reglamentària. Presidí la festa el Capità General Sr. Olaguer Feliu acompanyat d'altres autoritats. Es celebrà missa de campanya en un artístic altar on hi figurava la imatge de la Mare de Déu de Montserrat, Patrona de

Catalunya i dels Sometents. Acabada la missa es passà revista i després el general imposà la medalla de Beneficència al caporal del districte Don Cèsar Campillos, seguidament els 900 sometenistes desfilaren davant de les autoritats. Assistiren al acte nombrosos invitats, resultant lluit i seriós

Fent acatament a S. D. M.

El Capità General posant la Creu de Beneficència al caporal Sr. Campillos.

EXPOSICIÓ DE L'AGRUPACIÓ D'ARTISTES CATALANS

L'Agrupació, conseqüent amb la finalitat que persegueix, acaba de celebrar a les Galeries Dalmau la seva III Exposició.

I celosa com sempre de la selecció dels seus components, aporta en aquesta Exposició el val·lió concurs de firmes de vàlua.

Tretze noms figuren en el catàleg, la majoria dels quals són pintors joves que per voluntat s'han col·locat en les files d'avançada.

Ferran Musons Guardia. — Païssatge

En Pere Jou, escultor, que ja en els treballs realitzats fa 'poc a «Mar i Cel», de Sitges, i en la obra que ara presenta marca una depurada ruta en la nostra escultura.

La figura que reproduïm d'aquest artista, d'un tant novo-clàssic com als dibuixos amb qualitat de boixos, és lo que més ha contribuït a l'interès d'aquesta exposició.

Creixams, pintor, de fina sensibilitat ben reconeguda pels intel·ligents «amateurs» a París, i en Manel Cano, que prou partidaris té a la nostra Barcelona.

En Pere Daura exposa una nota parisina i una exquisida selecció d'apunts de viatge. N'Emili Bosch, que avança ràpidament cap a la concreció de la seva personalitat. Hector Ragni hi té dues teles de personal i sincera matisació.

Ferran Musons i Vidal Gomà les quals obres reproduïm per ésser força estimables.

Ferran Callicó amb els seus notables dibuixos.

Joan Corominas presenta un bodegó molt fi de color i en Josep Salva i en Josep Girbal ens mostren quiscun una nota de paisatge.

Aquesta Exposició en conjunt molt interessant és digna de lloança i de tota consideració per la bona voluntat i l'aplicació que en ella demostren els joves artistes.

Pere Jou. — Escultura a la fusta

Francesc Vidal Gumà. — Figura Fets. Serra

FESTES CATALANES DE MONTBLANCH

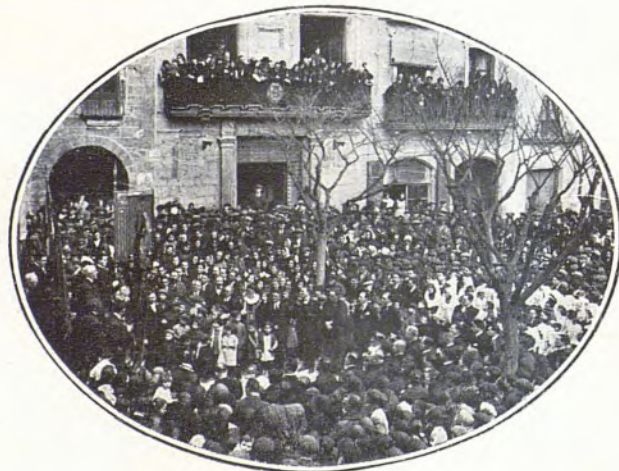
Sortint de la benedicció de la senyera

Plaça d'En Prat de la Riba.—Moment d'escubrir la pedra dedicada al seny de Catalunya

Torre-portal de Bové cedit a la Mancomunitat

En Puig i Cadafalch dirigint la paraula al poble

Ballant sardanes d'En Prat de la Riba

Entrega de la senyera al Orfeó

RALI-PAPER

celebrat a l'Hisenda

«LA RICARDA»

PRAT DEL LLOBREGAT

Genets passant camps a través.

Entrega dels premis als guanyadors.

Refresc ofert per N'Eusebi Bertrand
a tots els assistents a la festa.

RIBES-NÚRIA. — SPORTS D'HIVERN, 1922. Any XII

Cursa skis fons

Cursa skis velocitat.

Aquests concursos celebrats els dies 2 i 5 del present febrer, foren un èxit més dels molts que té ja conquerits la molt activa secció d'esports del C. E. de C.

Els resultats finals són els següents:

Skis fons internacional 18 kms.

- 1.er Pau Farnacht, 2 h. 40' 34" $\frac{2}{5}$ detentor de la copa Bertrand.
- 2.on Lluís Estasen, 2 h. 43' 44" $\frac{2}{5}$.

Skis fons nacional 9 kms.

- 1.er Lluís Estasen, 1 h. 53" $\frac{1}{5}$, detentor de la copa Ribas.
- 2.on Santiago Codina, 1 h. 15' 33" $\frac{1}{5}$, seguit d'En Josep M.ª Soler i Coll i d'En Josep M.ª Estasen.

Skis debutants 3 kms.

- 1.er Jordi Folch, 17' 16", guanyador de la copa Avant.

En Pau Farnacht i En Lluís Estasen.

Seguidament En J. Vidal, A. Trinxet, V. Vila, R. Nedermann, Jesús Sánchez, Manuel Lobo, Joaquim Xicart i M. Maimó.

Skis senyorettes

E. Illing i Pilar Dalmau.

Skis velocitat

L'ordre d'arribada fou: P. Farnacht, detentor copa Folch, Folch, Vidal, Estasen, Codina, Trinxet, Bundschun, Barriè, Estasen i Vila.

Concurs de luges

Hi prengueren part 22 concursants.

Va guanyar la copa Poniol En Santiago Codina.

L'organització molt acurada i en un tot digna de l'entitat organitzadora.

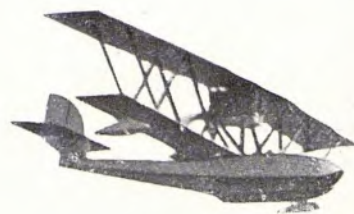
Concurs de salts.

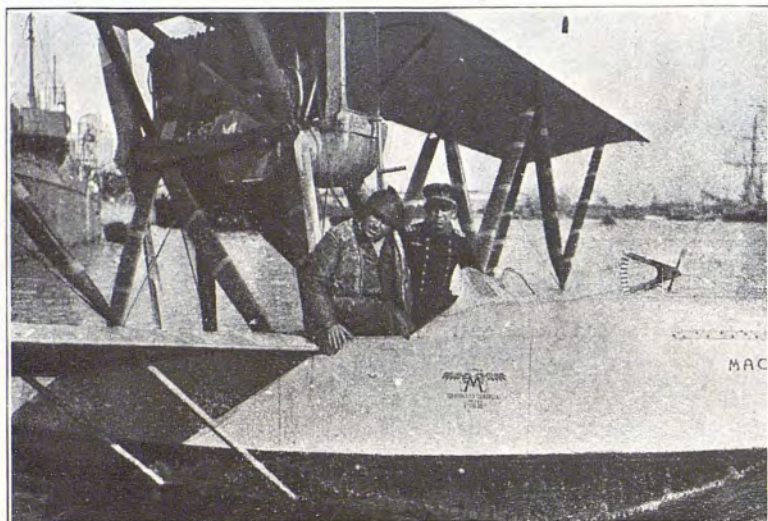
Concurs de luges.

Fots. Cuyàs

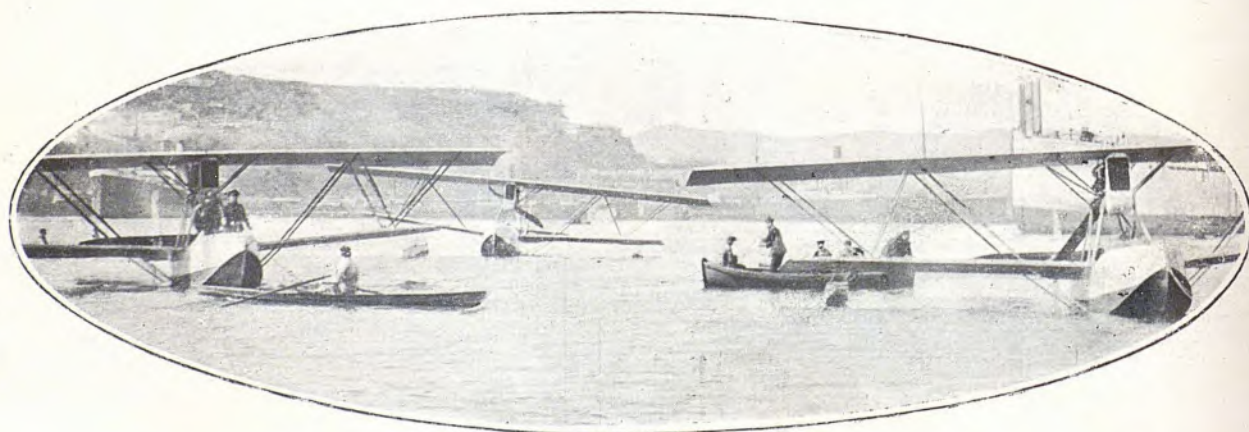
CORREU AÉREO BARCELONA-MALLORCA

Hidro-avió pilotat pels senyors Pasapera i Zanetti

Hidro-avió pilotat pels senyors Pasapera i Colomer

Port de Barcelona. — Els hidro-avions preparant-se a sortir cap a Mallorca

Fots. Sagarra

EL MESTRE LAMOTE DE GRIGNON

DIRECTOR DE LA BANDA ORQUESTRA MUNICIPAL I DE LA ORQUESTRA SIMFÒNICA DE BARCELONA

El diumenge 19 del corrent l'Orquestra Simfònica celebrà el seu 200 concert, número respectable d'audicions que no havia aconseguit encara a la nostra ciutat cap corporació orquestral. Es un mérit que ningú pot disputar-li.

L'orquestra d'En Lamote ha fet molt a profit de la música simfònica, i això han d'agrahir-li els joves compositors que s'han revelat en aquells concerts.

L'exemple perseverant del mestre despertà noves iniciatives totes per bé de la ciutat.

Si es té en compte que l'obra aquesta de cultura general ha sigut feta sense

l'ajuda de cap corporació oficial un ne sent admiració i entusiasme.

La direcció ha volgut que la celebració del seu 200 concert revestís l'importància d'una gran festa ciutadana, desitjant véuer al seu entorn tot el poble filarmònic de Barcelona celebrant l'esmentat concert a la Plaça de Sant Jaume a les onze del matí.

El poble de Barcelona ha sabut també correspondre a la invitació del mestre omplint la plaça i tributant-li sorolloses ovacions.

Tots recordarem la diada memorable. Mestre Lamote rebu la nostra més coral enhorabona.

El primer gravat representa la Banda Orquestra Municipal donant un concert al nostre Palau de Belles Arts i el segon l'Orquestra Simfònica en El Dorado.

ACTUALITATS

MUNDIALS

Maria Teresa Piérat, primera actriu de la Comèdia francesa, que donarà quatre representacions al Romea.

Chabos, capità del millor equip francès de Rugby

Roger François, atleta campió d'alçament de pes a París. (120 lliures franceses)

LA FAM A RÚSSIA

A més de la fotografia que publiquem en aquesta plana, referent a aquest sinistre afer, ne tenim d'altres que no fem conèixer, car no volem que als nostres llegidors se'ls posin els cabells drets ni la pell de gallina, però sí que perquè es facin càrrec del grau espantós de misèria a què ha arribat la en altre temps poderosa Rússia, ne traduïm un retall de un diari bolxeviste, fet per periodistes que té a sou el Govern de la avuy desgraciada i famolenca nació.

De la *Isvestia*. — En la carretera pèssima i solitària que serpenteja per l'estepa cremant, un cavall, no més pell i ossos, tira penosament un carro de mujick (pages). L'home va arrossegant-se al costat, la mirada vaga, sense gosar mirar la velleja i els dos nois que jeuven extenuats en el vehicle. De quan en quan examina l'horitzó: no s'hi veu res; en la carretera sols s'hi troben algun ossos plens de pols.

De la massa humana que s'apila-

L'australià Ross Smith que es prepara per a donar la volta al món en aeroplà

ta al carro sorgeix una forma. Es l'avia, que es posa a la boca un objecte informe.

— Has trobat quelcom? — pregunta l'home.

— El drap que embolicava el llard aquest hivern. El vols?

— Dóna'm.

El mujick xucla aquell paperot i després fa:

— I els nois?

— Dormen. Val més així. Però la petita té una manera de dormir que no m'agrada.

El sol va a la posta. El cavall es detura i cau. Ja no s'aixecarà més. El mujick s'ajeu a la cuneta, i l'avia té ranera. Quan el sol torna a sortir, el mujick es lleva sense forces i vol despertar als seus, però la cara de la velleja està petrificada per la mort i la petita desvarieja. Aleshores el mujick, com boig, agafa el noi esgrogueït, que encara viu, i prenent-lo per la ma se'n va carretera avall, ensopegant en les rode-res. I a l'últim cau també. No s'aixecarà més.

Criatures russes abandonades i defallides per la fam, víctimes de la guerra i de l'organització del Govern rus

Magnífic grup en el mac internacional de rugby, celebrat la darrera setmana a Cardiff i guanyat pels francesos contra els anglesos

CANNES I NIÇA

1. — CANNES. — Circol Nàutic on s'ha celebrat la conferència dels representants de les nacions europees i l'Hotel Carlton que és on s'han hostatjat.

Fot. J. Martí.

2. — NIÇA. — Església del Port.

Fot. C. Fargas.

3. — NIÇA. — Passeig dels anglesos.

Fot. C. Fargas.

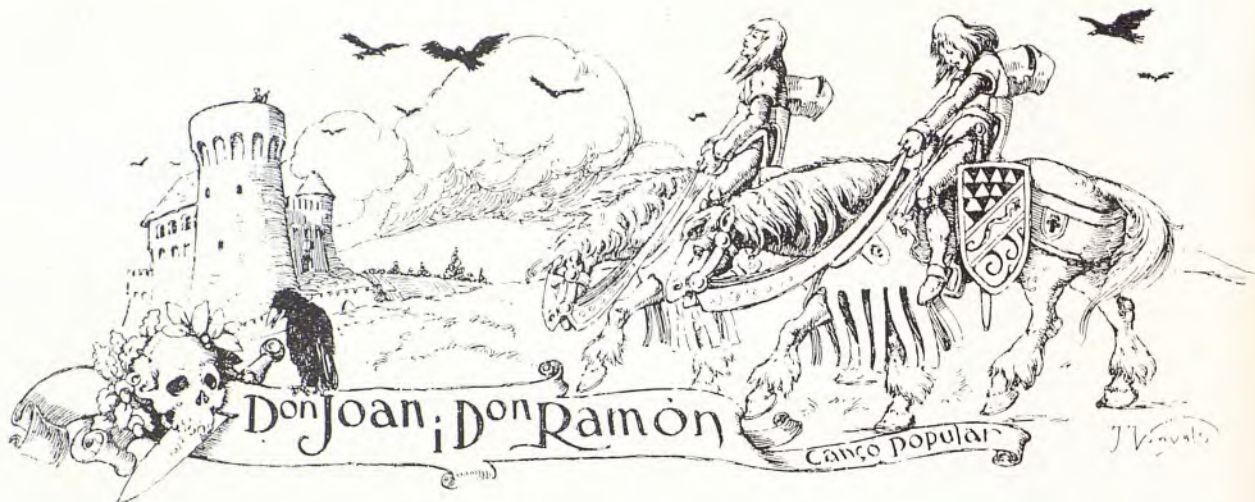
4. — CANNES. — Milers de ganes volejant arran de la platja.

Fot. J. Martí.

5. — NIÇA. — Hall de l'Hotel Negresco.

Fot. C. Fargas.

MODERAT.

VEU.

Don Jo - an i Don Ra - món tor - na - ven de la ba - ta - lla

ACOMP.

p *rigat*

Don Jo - an va cau - re mort Don Ra - món poc n'hi fal - ta - va

p

Don Jo - an va cau - re mort Don Ra - món poc n'hi fal - ta - va

pp

EL CANÇONER CATALÀ

Don Joan i Don Ramon

Don Joan i Don Ramon
tornaven de la batalla;
Don Joan cau de cavall,
Don Ramon poc n'hi faltava.

Don Joan ha quedat mort,
Don Ramon poc n'hi faltava;
sa mare n'hagut esment
des de la torre més alta.

Ja n'ha vist vení el seu fill
per un camp que en verdejava;
verdejava de clavells,
de clavells i flors boscanes.

— Déu te guard, el fill Ramon,
quina cara tan morada!
fillet meu, com t'has tornat!
no tens colors a la cara!

— Mare, vinc de cal barber;
sangria de mort m'ha dada. —
— Maleït siga el barber
i el metge que l'ha manada! —

— Mare, no els maleïu pas;
vós mateixa en sóu la causa:
no teniu sinó dos fills,
i els heu fet anà en batalla.

A les batalles del rei
dels que hi van no en tornen gaires;
sols ne tornen els hereus,
els hereus de bones cases.

De vuit-cents que hi vam anar,
no tornem pas ni quaranta;
trist de mi! jo en só tornat
per morir-ne a l'arribada!

Mare, prepareu-me el llit
a on jo solia jaure;
poseu-m'hi els llençols blancs
seran per a mortallar-me!

Poseu-hi els coixins ben tous,
que no els aixafaré gaire!
Entre jo i el meu cavall
portem vint-i-nou llançades!

El cavall porta les nou
i pobre de mi les altres!
moriré a la mitja nit;
m'ha cavi ll, a punta d'auba. —

— Fill meu, no parlis així,
qu' gran nova tinc de dar-te;
puja, puja-t'en a dalt,
ves a la cambra encarnada.

Trobaràs a ta muller,
que avui Déu l'ha deslliurada;
una infanta n'hi ha donat
bella com l'estel de l'auba. —

— No vull veure ma muller,
ni l'infant que té a la falda,
que tinc de morí aviat
i no vull pas pertorbar-les.

Deixeu-m'en anar al llit
per la darrera vegada,
que moriré a mitja nit,
i les set ja són tocades.

Enterreu-me al monastir
davant l'altar de Sant Jaume;
al cavall l'enterrareu
al millor lloc de l'estable.

Tan bon punt com seré mort
fareu tocar les campanes
per fer sapiguer a la gent
que a Déu l'ànima he dada.

Al cap d'un any i un jorn
m'en destapareu la caixa,
allavors podreu comptar
en el còs les vint llançades. —

Al punt de la mitja nit
l'ànima a Déu entregava.
Déu perdó al cavaller
que n'ha mort en la batalla!

Aquesta cançó és una de les més populars; se la troba per tot Catalunya, Mallorca, València, i també en altres terres no catalanes.

L'heim trobada moltes vegades viva en el poble durant les nostres recerques, en molt diferents tonades i amb força variants en sa lletra. Sovint el nom dels dos protagonistes canvia; en altres versions, no hi surt la muller amb la nina tot just infantada, i en altres la mare es defensa dels càrrecs que son fill li fa; ço que mai hi manca és el cavall ferit per nou llançades, i el protagonista per altres vint. La tonada sempre es presenta amb un caire tot sentit i melangiós ben d'acord amb el to planyívol del tema de la lletra. La versió que publiquem ha sigut recollida a Barcelona de boca d'una dona del poble que al cantar-la hi donava melangiositat i un sentiment ben corpredors.

CANÇONER POPULAR DE CATALUNYA

A tots els amadors de la cançó popular catalana!

Els benemèrits patricis, executors testamentaris de Na Concepció Rabell i Cibils, que Déu tinga en sa glòria, i dintre el complex cultural de la «Fundació» que porta el seu nom, encomanaren a l'Orfeó Català — amb data de 28 d'octubre de 1921 — l'obra del *Cançoner Popular de Catalunya*, l'abast del qual encertadament precisaven en la lletra-proposta, dient: «Voldríem fer un corpus musical de totes les nostres cançons populars: les que ja són publicades; les moltes que hi han recollides, emperò romanen inèdites; les que encara ignorem, per mor de què vaguen esquerpes per les nostres contrades, on caldrà sobtar-les. Amb aqueixa dalera, sol·licitem l'ajuda de l'Orfeó Català pregant-li que vulla acceptar la direcció de la bella tasca i demani, ell mateix, la col·laboració dels músics de Catalunya.»

Acceptada convenientment l'honrosa comanda i volent emprendre tot seguit les tasques necessàries a la seva execució, fou convocada per l'Orfeó Català una prèvia reunió de corporacions i personalitats barcelonines interessades en la publicació del nostre *Cançoner*; la qual reunió fou celebrada en el Palau de la Música Catalana en la diada dels Reis d'enguany, palesant-se en ella la satisfacció de tots els reunits per l'obra magna que s'emprenia i llur interès vehement per al millor èxit de la mateixa.

D'acord amb l'intent manifestat pels que li proposaren la direcció del *Cançoner Popular de Catalunya*, l'Orfeó Català desitja que aquest sia obra de tots els amadors de les nostres cançons. De les nostres cançons que són espill i floració de tots els caires de l'ànima catalana; caliu immortal de les nostres afeccions íntimes i col·lectives; arca sagrada de nostres creences i costums; esplet espontani de la nostra vida i gaia ponderació de les valors racials del nostre poble. Tota la pàtria catalana, en les seves múltiples fases i vicissituds, vibra en el ritme irisat de matisos de la nostra rica i copiosa cançonística popular. Doncs per això mateix cal que l'aplegament i presentalla d'aquesta florida innúmera, eixida del nostre poble i per al nostre poble, sia feta amb la provada amor i l'esforç aciençat de tots els catalans qui es captenen de la capital importància del nostre tresor popular.

Per això, amb l'esperança d'una bona acollida, és demanada la cooperació de totes les entitats musicals, centres d'excursions i folklore i societats de cultura general de les

terres de parla catalana; com també, i d'una manera particular, és esperada la col·laboració dels Directors i Professors d'Orfeons i demés societats corals, Mestres de Capella, Organistes, Cantors, Directors i Professors de cobles i orquestres, i en general, de totes aquelles persones que vivint en contacte amb l'ànima popular i sentint amor envers la valuosa complexitat de la nostra cançó, vulguin acreïxer amb la llur cooperació molt valuosa la importància artística de la gran obra que es prepara.

El material que ha de constituir pròpiament el fons del *Cançoner Popular de Catalunya* i per al més complet acoblament del qual és demanada la col·laboració de tothom, comprèn:

Cançons pròpiament dites. — *Cants i cantarelles d'infants*
Jocs infantils ab tonada
Ballets, danses i comparses. — *Tocades i crides típiques*
I tota mena de música popular

S'encomana igualment amb molt d'interès que, en el cas de trobar-se un cantaire popular amb extraordinàries qualitats d'ingenuïtat i destresa, en sia donat compte a l'«Obra del Cançoner» per tal que aquesta pugui ésser completada amb els inventaris fonogràfics que donaran idea justa i permanent de les particularitats del cant del nostre poble.

Cal advertir que, demés de les lletres i melodies publicades i de les ja recollides emperò inèdites, resten encara arreu-arreu de la nostra terra una gran quantitat d'inexplorades valors cançonístiques, així com multitud de variants de les ja conegudes. Noble i patriòtica tasca la dels qui, dalerosos de mostrar i enaltir les pàtries glòries, vulguin collir aquestes flors esparces del nostre esperit per aplegar-les a la toia esplèndida que ha d'ésser el nostre anhelat *Cançoner*, en les planes del qual i en lloc d'honor seran escrits els noms de les corporacions i personalitats que aportin, desinteressadament i espontània, la llur col·laboració a aquesta gran obra de pàtria i art.

Tot el material destinat al *Cançoner* ha d'ésser tramès a la següent adreça:

ORFEÓ CATALÀ O. C. P., Alt de Sant Pere, 13, Barcelona.

on han d'ésser semblantment dirigides les notícies, consultes, i, en general, tota mena de comunicacions que facin referència al *Cançoner Popular de Catalunya*.

GRAN TEATRE DEL LICEO

Finida ja la temporada, és just dir que ha estat aquesta una de les millors.

Tres cicles sencers ens han estat donats de la famosa tetralogia de Wagner: *L'anell dels Nibelungs*, sota la direcció acurada del Mtre. Klemperer; *Els Mestres Cantaires*, del mateix autor, i *Salomé* i *El Cavaller de la Rosa* de Strauss, sota la direcció intel·ligent del Mtre. Walter, i les emocionants sessions russes amb *Boris Godounow* de Moussorgsky i *Snegourochka* de Rimsky-Korsakoff, dirigidas superbament pel Mtre. Serge Koussewitzky, qui és avui dia un dels més extraordinaris directors d'orquestra.

Ultra les obres esmentades, s'han posat les següents: *Lluïsa*, de Charpentier; *Carmen*, de Bizet; *Aida*, *Rigoletto* i *El Trovador*, de Verdi; *L'Africana*, de Merybeer; *La Favorita*, de Donizetti; *Gari*, de Bretón; *Thaïs*, de Massenet; *Tosca*, de Puccini, i *Fedora*, de Giordano, sota la direcció dels Mtres. La Rotella i Sabater.

Han passat pel nostre gran teatre durant aquesta temporada dos intel·ligentíssims i ben orientats directors d'escena: el senyor Victor Andóga-Jouroff, exquisit artista, qui

munta les obres russes, i el Dr. Franz Ludwig-Hort, qui munta les de Strauss i *Els Mestres Cantaires* de Wagner.

Entre altres que hem aplaudit cal fer esment especialíssim de les eminents artistes senyores Davydoff, Reinhardt, Schumann, Vix, Hafgren, Gentnes-Fischer, Grimm-Mittelmann, Lahowska, Horwa i Llácer, i dels senyors Ivantsoff, Kaidanoff, Bielina, Plaschke, Schutzendorf, Lattermann, Manowarda, Oestvig, Kuhn, Taucher, Saludas, Molinari i Torres de Luna, etc.

Les representacions del tenor català Hipòlit Làzaro, atragueren al Liceu aquell públic especial, entusiasta del «divo», i han proporcionat a l'empresa els plens sospirats, que no s'aconsegueixen sempre que es volen.

Les notes sobresortints d'aquesta temporada han estat evidentment les obres russes, dirigides magistralment pel Mtre. Koussewitzky, i *Els Mestres Cantaires* pel Mtre. Walter.

El senyor Mestres amb un cert que verament l'honora, ens ha portat eminents directors, excel·lents artistes i expertíssims directors d'escena. Tot el públic de Barcelona li sap grat de la seva actuació.

Gentilment convidats pels autors d'aquest magne projecte assistirem dies passats a la interessantíssima conferència que donà el nostre benivolgut amic i distingit deportista En Frederic Armangué en el gran saló de festes de l'«Hotel Ritz». No cal dir que, devant d'un tema tan interessant com el que motivava la conferència hi assistiren nombroses personalitats representant les diferents branques de la indústria, i deportisme en general.

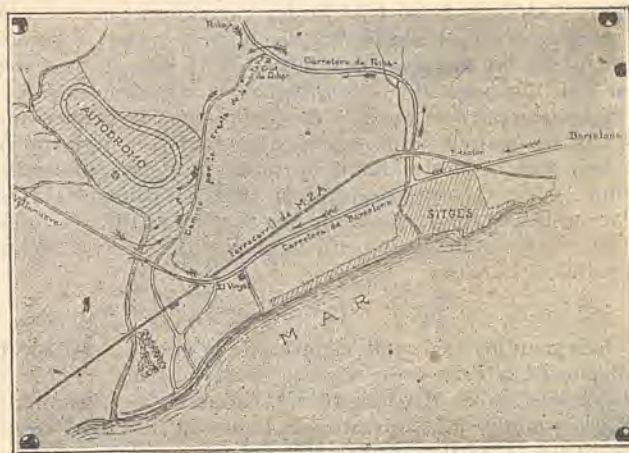
A Anglaterra, Alemanya i Estats Units on tenen immillorables carreteres s'han preocupat de tenir-lo, quanta major no serà la nostra necessitat d'un autodrom amb les carreteres tan vergonyosament dolentes que tenim en el nostre malaurat país?

La indústria automòvil és sens dubte de cap mena una de les més floreixents i que més alt han posat el nom de Catalunya i d'Espanya a l'estranger, emperò tot açò ha sigut a força de sacrificis i de proves costoses fetes en el taller o fàbrica resolguent dificultats que haurien sigut resoltes amb molta facilitat si s'hagués disposat d'un autodrom on provar els cotxes i estudiar a fons la construcció dels motors, i el seu rendiment en força i velocitat.

Amb la possessió d'un autodrom les curses d'automòbils a Catalunya esdevindrien més nombroses i l'afluència d'estrangers que visitarien el nostre país aniria cada dia augmentant. Si en això hi afegim l'entusiasme que sempre s'ha sentit aquí per les manifestacions automovilistes, no ens ha d'estranyar gens ni mica que l'empresa de construir un autodrom hagi sigut acollida arreu amb gran entusiasme.

Com a dades interessants recordarem que en la última carrera *Penya Rhin* hi assistiren més de 50,000 persones, nombre molt respectable per al nostre país, però insignificant si tenim en compte que en les curses de l'autodrom de Berlin hi assisteixen més de 100,000 persones i multituds verament asombroses en els nombrosos autodroms dels Estats Units on se corren 4 curses en cada un dels 47 autodroms que allí hi ha, ço és unes 180 curses anuals.

El treball d'escullir un circuit per a celebrar una cursa d'automòbils és avui una tasca costosa i poc menys que impossible, tant per la dificultat de trobar una bona carretera com per els dispendis que han de fer-se per a organitzar-la. D'aquí ha vingut doncs la idea de construir aquest autodrom, idea que ha sigut patrocinada per totes les entitats esportives, sobretot motoristes, de la nostra terra, les quals sens reparar en dispendis i ajudades per les corporacions oficials de Catalunya, s'han proposat posar a la pràctica el projecte no dubtant que serà molt aviat una realitat efectiva.

Actualment Itàlia, Bèlgica i França tenen en projecte la construcció d'autodroms de dimensions inferiors al de Brooklands encara que de tipus semblant a n'aquest.

El nostre autodrom emplaçat molt aprop de la formosa vila de Sitges — com pot veure's pel plànol que publiquem, — serà una obra mestra i res tindrà que envejar als millors de Nord Amèrica. El trajecte de la pista serà de 2 quilòmetres 500 metres i els viratges són calculats per a velocitats de 200 quilòmetres per hora. Serà construït amb ciment armat i tindrà 20 metres d'ample.

No cal pas dir l'entusiasme que ha despertat per tot Catalunya la nova d'aquesta gran empresa que fa molt d'honor a sos iniciadors i a la qual CATALUNYA GRÀFICA s'hi adhereix amb tota l'ànima.

PERE PERMANYER.

LA DARRERA DESENA

Dura, encara, l'escalf de les eleccions de regidors. Contra els vents de pessimisme que alguns s'entretenien a fer córrer, contra les frases depressives, la realitat ha vingut a demostrar que la ciutadania a Barcelona és vigorosa i íntegra. Els ciutadans de Barcelona han votat en gran nombre: el tant per cent de votants del cens de Barcelona no és inferior al nivell general de les ciutats europees, dels pobles civilitzats; al contrari, que avença a moltes d'elles. Cadascú ha votat per aquell que li han dictat les seves conviccions polítiques o conveniències ciutadanes; però ha votat. No hi ha hagut minva de sufragis, en el total de votants: Barcelona ha seguit mantenint el seu elevat índex de ciutadania, acudint a les urnes.

La candidatura més afavorida ha estat la de la Lliga Regionalista que ha vist triomfar 17 candidats. La candidatura dels radicals ha arribat a obtenir 8 llocs triomfants. La candidatura de la U. M. N. ha quedat a zero.

Ara esperem que vingui l'actuació d'aquests nous representants; i esperem que, junt amb els que resten en el Municipi de l'anterior promoció, faran una tasca ben bona, ben barcelonina, ben catalana.

* *

Pocs dies — lloat en sigui Déu — ha romàs òrfena la Iglèsia Catòlica. Al so trist de les campanes, que tocaven a morts pel difunt Benet XV, ha seguit, aviat, l'anunci jubilant de les mateixes campanes, dient tota la joia del nou Rei, que puja al solí pontifici amb el nom de Pius XI. La presència del nou Papa és d'aquelles que de primer antuvi ja us guanya, amb la simpatia i amb la penetració del seu gest. Aquil·les Ratti té tota la figura d'aquells homes que en el seu pas pel món deixen visible estela de la seva intel·ligència. Angurem per al nou Pontífic gloriòses lluites, victòries brillants per a la immortal Iglèsia Catòlica Apostòlica Romana.

* *

Una manifestació molt vigorosa de la nostra catalanitat ambient és la campanya viva a l'entorn d'unes reformes introduïdes en el Reglament del Notariat, per les quals s'infereix greuge a la sobirania de la nostra llengua. Persisteix, doncs, la política anticatalana del centre: contra aquesta política s'ha redreçat novellament tot Catalunya. Nosaltres ens sumem, tots, ben fermes, en aquesta positura, que serà com guanyarem el plet: serà una nova victòria de la llengua catalana.

* *

Montblanch, en terres de Tarragona, Belcaire, en terres de Lleyda, ens donen la tònica d'una conducta a seguir, amb tota fe, amb arduesa, a ulls clucs. Montblanch és la primera (i única per dissort) vila de Catalunya que té tots els seus carrers i places rotulats, simplement, en català. Sempre hem cregut que de fora, del camp ha de venir la bufera que s'endugui tots els trastos de l'esclavatge i faci onejar la santa bandera de la llibertat. O, si no, mireu-vos Montblanch, la vila més catalana de totes les viles catalanes de Catalunya. I mireu-vos Belcaire, amb l'incomparable Arquer, el mestre apòstol, com ens donen el més alt exemple de nacionalisme i de catalanitat. El dia que tots els pobles de Catalunya fassin, no ja el que són Belcaire i Montblanch, sinó sols la meitat, aquell dia el somni de la Pàtria Lliure fóra una esplèndida realitat.

* *

Altra fita memorable són les publicacions dels Estudis Jurídics de la Mancomunitat de Catalunya. Es una tasca que havíem de complir, quan l'Estat Espanyol es dedica a desintegrar el nostre Dret, a esmicolar-lo, a considerar-lo com un lleuger apèndix del «Dret Oficial». Gràcies en siguin dades a la nostra Mancomunitat, que hem d'estimar de tot cor i hem de defensar bravament contra els atacs dels enemics.

* *

La barriada de Sant Andreu s'ha vist ennoblida amb una millora molt notable: és l'obriment del Passeig del Dr. Torras i Bages, el bisbe de Vich, de santa memòria immortal. Es avinent per aquella densa i obrera barriada l'advocació i la perennitat d'aquest nom del Bisbe que ha donat tanta de glòria a la nostra Catalunya. Cal que tots els veïns de Sant Andreu encalcin amb llur entusiasme l'Ajuntament per tal que les obres suara inaugurades tinguin un prompte acabament. Cal, també, que s'emmirallin en el mirall claríssim que és el Dr. Torras i Bages, una de les personalitats que amb més positiu valer han afiançat els basaments de la reconstrucció de Catalunya.

* *

A Sabadell, on les eleccions han estat un altre motiu per palesar l'excelsa catalanitat d'aquell vivíssim nucli de població, s'hi són celebrades grandioses festes en celebració del cinquantenari de l'Acadèmia Catòlica. Com l'anterior, ha estat també motiu per afirmar, junt amb la fe cristiana, la fe nacionalista.

Molt bé per Sabadell.

* *

Hem de fer constar el nostre agraïment als bons amics senyors En Carles Fargas i En J. Martí per haver-nos cedit generosament les fotografies de Niza i Cannes que figuren en el present número, les quals formen part de la triada i notable col·lecció de positius que dits distingits companys poseeixen i que foren molt celebrades en la sessió de projeccions que al Centre Excursionista va donar no fa gaire En Carles Fargas.

* *

El general Allemby, alt comissari britànic a Egipte, que amenaça amb dimitir si el Govern anglès persisteix a usar la política de repressió, és un bell exemple.

El Govern s'ha mostrat darrerament disposat a abolir el protectorat sobre l'Egipte i a reconèixer la independència d'aquest país. Es un gran pas cap a una avinença anglo-egípcia. Els patriotes egipcis no troben acceptable la reforma. Volen l'abolició del protectorat, el reconeixement de la independència, la creació d'un Parlament i la formació d'un Govern responsable davant d'aquest. Les garanties que Anglaterra reclama haurien de tractar-se en posteriors negociacions entre el Govern anglès i el Govern de l'Egipte lliure.

Si les dues parts procedeixen amb lleialtat, trobaran aviat una fórmula satisfactòria que evitarà un nou període de violència i de sang.

Recomanem

als Amics de la nostra REVISTA que estiguin en condicions d'anunciar-hi no deixin de fer-ho, per quant així atorgaran sa cooperació a una obra patriòtica i de general cultura i alhora fruïran d'una difusió de la seva propaganda comercial que en pocs llocs assolirien millor.

Un anunci

Per a ésser bo
per a donar bon resultat
ha de tenir

Verdader interès

Excel·lent visualitat

Contínua permanència

Extensa circulació

Catalunya ▣ Gràfica ▣

Interessa a tots els Catalans i amics de Catalunya.

Els anuncis en la REVISTA insertats, gràcies a llur disposició, han de veure's contínuament.

La circulació de

Catalunya Gràfica

així com també el seu crescut tiratge, pot demostrar-se a tothom qui li interessi, amb els deguts justificants.

JAUME MERCADÉ

JOIER

Passeig de Gràcia, 46

Telèfon 1373 A

BARCELONA

Vells de J. Bastard

Litografia
Harcaster, 111. Telèfon 1599a.
Casa fundada el 1877.

Especialitat en tota mena de
Dibujos Comercials per a la
Branca Industrial i Comercial.

Banca Marsans

SOCIETAT ANÒNIMA

VALORS

CUPONS

: GIRS :

: CANVI :

VIATGES

2, RAMBLA DE CANALETES, 2

BARCELONA

Francisco Grau

Calçat de totes menes

Especialitat en les seccions
de mida, luxe i per a tota
mena de sports i estiuieg,
sobre tot en les sabates
ferrades i impermeables per
a l'excursió d'alta mun-
tanya, neus i skis

PLAÇA DE SANTA AGNA, 23

BARCELONA

Rambla de les Flors, 30

BARCELONA

Història Nacional de Catalunya

per A. ROVIRA I VIRGILI

EDICIONS PÀTRIA

DIPUTACIÓ, 95

BARCELONA

Un quadern setmanal de 32 pàgines amb
nombroses il·lustracions :: Pessetes 1'50

Feu-vos socis de l'Associació Protecto- ra de l'Ensenyança Catalana

*Per l'Escola Catalana,
a la Pàtria Lliure*

Reg-Te mando llamar para que
me quites estos callos y durezas.
que tanto me molestan.

Dr-Señor, aconsejo á V.M. que use el
Callivoro Marthand que los destruye
en 48 horas sin dolor ni peligro.

CALLÍVORO MARTHAND

ES EL REI DELS CALLICIDES
I EL CALLICIDA DELS REIS

Remei el més segur, còmode, inofensiu i econòmic que es coneix

CAP ULL DE POLL EL RESISTEIX

DEMANI'S AMB EL SEU ELEGANT ESTOIG CARTERETA

La Valkyria

EN LES PRINCIPALS FARMÀCIES, DROGUERIES, ETC., DE TOT EL MÓN

El moment millor d'anunciar
és **SEMPRE**

Poca publicitat, poc negoci

Si no anuncieu
no tindreu compradors

AGÈNCIA DE COBRANCES i REPARTIMENTS

ANTONI CAMPMAJÓ

CARRER D'AVELLÀ, 3, 1.er, 1.ª — TELÈFON 2258 A.

Servei especial en l'impressió i repartiment d'ESQUELES
MORTUÒRIES :: Extens assortit en RECORDATORIS;
impressió esmerada :: COBRANCES i REPARTIMENTS
de tota mena, fets amb gran cura i rapidesa :: SERVEI
RÀPID - GARANTIA ABSOLUTA

TALLERS DE FOTOGRAVAT

JOAN BASTARD

COMTE DE L'ASSALT, 63, 1.er, interior

BARCELONA

Serveis de la Companyia Transatlàntica

Línia de Cuba a Mèxic

Servei mensual sortint de Bilbao el 17, de Santander el 19, de Gijón el 20 i de Coruña el 21, per a Havana i Veracruz. Sortides de Veracruz el 16 i de la Havana el 20 de cada mes, per a Coruña, Gijón i Santander.

Línia de Buenos Aires

Servei mensual sortint de Barcelona el 4, de Màlaga el 5 i de Cádiz el 7, per a Santa Cruz de Tenerife, Montevideo i Buenos Aires; empenent el viatge de retorn des de Buenos Aires el dia 2 i de Montevideo el 3.

Línia de Nova York, Cuba, Mèxic

Servei mensual sortint de Barcelona el 25, de València el 26, de Màlaga el 28 i de Cádiz el 30, per a Nova York, Havana i Veracruz. Retorn de Veracruz el 27 i de la Havana el 30 de cada mes amb escala a Nova York.

Línia de Venezuela-Colòmbia

Servei mensual sortint de Barcelona el 10, el 11 de València, el 13 de Màlaga i de Cádiz el 15 de cada mes, per a Les Palmes, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de la Palma, Puerto Rico i Havana. Sortides de Colon el 12, per a Sabanilla, Curaçao, Puerto Cabello, La Guayra, Puerto Rico, Canàries, Cádiz i Barcelona.

Línia de Fernando Poo

Servei mensual sortint de Barcelona el 2, de València el 3, d'Alacant el 4, de Cádiz el 7, per a Les Palmes, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de la Palma i ports de la costa occidental d'Àfrica.

Retorn de Fernando Poo el 2, fent les escales de Canàries i de la Península indicades en el viatge d'anada.

Línia Brasil-Plata

Sortint de Bilbao, Santander, Gijón, Coruña i Vigo per a Rio Janeiro, Montevideo i Buenos Aires; empenent el viatge de retorn des de Buenos Aires per a Montevideo, Santos, Rio Janeiro, Canàries, Vigo, Coruña, Gijón, Santander i Bilbao.

Ademés dels indicats serveis, la Companyia Transatlàntica té establerts els especials dels ports del Mediterrani a Nova York, ports Cantàbrics a Nova York i la Línia de Barcelona a Filipines; dites sortides no són fixes i s'anunciaran oportunament per cada viatge.

Els vapors admeten càrrega en les condicions més favorables, i passatgers, als quals la Companyia dona còmode allotjament i esmerat tracte, com ho ha acreditat en el seu dilatat servei. Tots els vapors tenen telegrafia sense fils.

També admet càrrega i es despaten passatges per a els ports de tot el món, servits per línies regulars.

Representant a Barcelona: **A. RIPOLL**

Gran Via Laietana, 5, baixos

Demaneu MITGES AMPOLLES

Vichy Català

a les fondes i restaurants

Aigua mineral natural
digestiva i més econòmica que les seves
—— similars ——

Fills d'Agustí Blazquez

COLLITERS i EXPORTADORS
DE VINS FINS i CONYACS
DE XEREZ (CADIZ)

Propietaris de la Marca MORENO

Especialitats: AMONTILLATS

Josep Soley i Rabassa

REPRESENTANT

CORTS, 553, 3.er, 2.ª — BARCELONA

Llibreria Puig i Alfonso

LLIBRES I REVISTES
Científiques i Literàries de
totes classes i procedències

Plaça Nova, 5
Telèfon 4511 A

Barcelona

Gran fàbrica de Dolços i Bombons

LA SUIZA
REÑÉ, S. A.

Especialitat en Marrons glacés • Caramels àcids • Ametlles
Confits • Fruites, etc.

FÀBRICA i DESPATX:
Orteu, 5, 7, 9 i 11 (Sant Gervasi)
TELÈFON 624 G

SUCURSAL:
Consell de Cent, 362 i 364
TELÈFON 1097 S. P.

BARCELONA

≡ Astilleros ≡ de Tarragona ≡≡ S. A. ≡≡

Director:
Tomàs Mallol i Bosch

DESPATX:

Passeig de Colom, 17, entressol.

Telèfon 585 A.

BARCELONA